

BISDOM MAGAZINE

2014 | FEBRUARI

Open je hart voor Christus

Paus Johannes Paulus II

**Bisdombedevaart
bisdom van Breda
18-25 oktober 2014**

GOD ONZE VADER,

wij danken U voor de Zalige Paus Johannes Paulus II, die U aan de Kerk hebt gegeven. Door zijn overgave aan uw Barmhartigheid en zijn liefde voor Maria is hij door de kracht van uw Heilige Geest een levend beeld geweest van Jezus, de Goede Herder.

Wij vragen U voor de Kerk in Nederland:

- trouw aan het Evangelie
- zuivering en een nieuwe opbloei
- vele roepingen
- zegen over de nieuwe evangelisatie
- en een grote liefde voor uw Kerk.

Verleen ons op zijn voorspraak en volgens uw Wil de genade die wij afsmeaken...
(hier kan men een eigen intentie verwoorden)

Onze Vader...
Wees gegroet...
Zalige Paus Johannes Paulus II bid voor ons.

Amen

www.rkalphacentrum.nl - www.jp2.nl - Imprimatur: + J.H.J. van den Hende, 12 juli 2011 - Foto: R. Mangold

Dit magazine is een uitgave van het bisdom Breda. Het verschijnt als kwartaalblad. Een individueel postabonnement is mogelijk tegen betaling van een bijdrage voor de verzend- en administratiekosten. Het blad is gratis.

Stuur voor een postabonnement voor 2014 een e-mail naar: magazine@bisdombreda.nl en maak ten minste € 10,- over op IBAN NL93 INGB 0001 0663 16 t.n.v. Uitgeverij bisdom Breda, o.v.v. postabonnement magazine, postbus 90.189, 4800 RN Breda. Of bel T 076 5223444. Nummers worden toegestuurd na ontvangst van uw betaling.

Redactie

Monique van Delft,
Hans de Jong,
Frank van der Linden,
Daphne van Rosendaal
(hoofdredacteur).

Adres redactie

E magazine@bisdombreda.nl
T 076 5223444
F 076 5216244
Postbus 90189
4800 RN Breda

Advertentieverkoop

Borgerpark Media
E info@borgerparkmedia.nl
T 0475 711 362
I www.borgerparkmedia.nl
Vlodropweg 62
Postbus 8027
6060 AA Posterholt

Vormgeving en druk

brainstorm en concept, Breda

Issn nummer: 1874-0480

Foto voorzijde:

R. Mangold

IN DEZE UITGAVE

4 |

Open je hart voor Christus

6 |

Heiligverklaring Johannes Paulus II

8 |

Om nooit te vergeten

12 |

'Wij trekken naar Gods huis!'

18 |

Het evangelie doorgeven

24 |

Polen in Breda

10 | Maria verbindt mensen

20 | Wees barmhartig zoals uw Vader in de hemel

22 | Opent de deuren, weest niet bang!

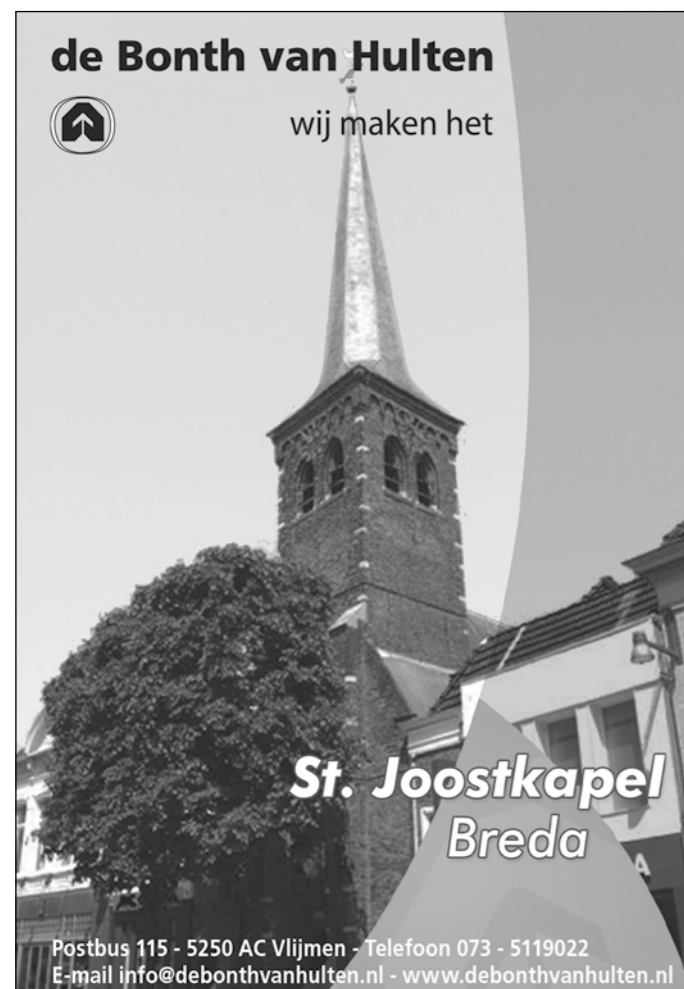
26 | Kerk in de steigers: De H. Joannes de Doperkerk

Bestel gratis* exemplaren van dit magazine via magazine@bisdombreda.nl
*Magazines zijn gratis voor parochies in het bisdom van Breda.

de Bonth van Hulten

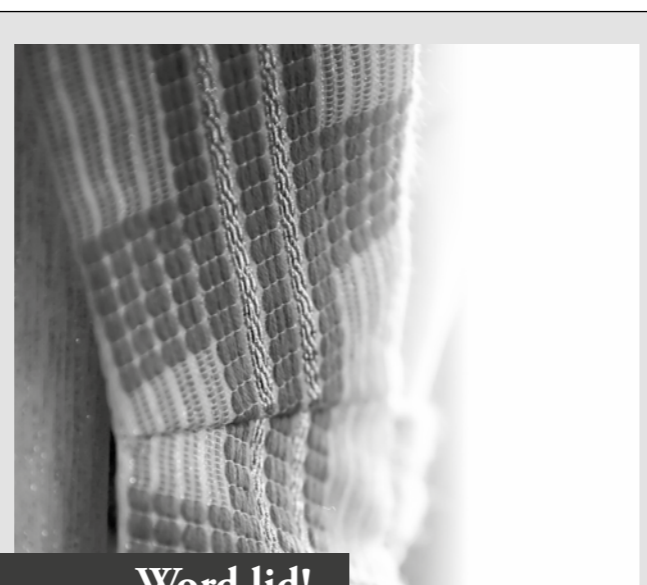

wij maken het

**St. Joostkapel
Breda**

Postbus 115 - 5250 AC Vlijmen - Telefoon 073 - 5119022
E-mail info@debonthvanhulthen.nl - www.debonthvanhulthen.nl

Word lid!

Gebedskring roepingen bisdom van Breda.

Alles wat ons bezighoudt mogen wij in gebed voorleggen aan God. Ook de vraag om arbeiders die het dienstwerk in de Kerk op zich willen nemen.

Speciaal in het jaar van de priesters (2009-2010) startte in het bisdom van Breda een gebedskring voor roepingen tot priester, diaken en roepingen tot het religieuze leven.

Leden van de gebedskring worden elk jaar persoonlijk uitgenodigd voor het gebed op roepingszondag. Leden ontvangen ook informatie over de Priester- en diakonopleiding Bovendonk, waarvoor in het bijzonder om gebed wordt gevraagd.

De gebedskring roepingen komt bijeen op **Roepingszondag 11 mei 2014 om 15.30 uur** op Bovendonk te Hoeven (Hofstraat 8), met een vesperviering om 17.00 uur.

E gebedskringroepingen@bisdombreda.nl • T 076 52 23 444

VAN DE REDACTIE

In oktober 2014 vindt de bisdomsbeveert naar Polen plaats van het bisdom van Breda. Dit Magazine verschijnt vanwege de inhoudelijke voorbereiding op deze beveert. Met het thema 'Open je hart voor Christus', een oproep van paus Johannes Paulus II aan iedere gelovige, gaat het bisdom in de voetsporen van deze paus, die dit jaar op 27 april heilig wordt verklaard. Het katern van dit Magazine bevat de inleiding die mgr. Liesen hield ter voorbereiding op de bisdomsbeveert.

U vindt daarbij gespreksvragen over thema's uit de inleiding die verbonden zijn met het leven van paus Johannes Paulus II: wreedheid en tekens van liefde, barmhartigheid, dood en verrijzenis, verbondenheid met Maria, (nieuwe) evangelisatie. Dit bisdommagazine werkt deze thema's nader uit voor pelgrims én voor thuisblijvers!

Bisdomsbeveert 2014

'Open je hart voor Christus'
18 - 25 oktober
Reissom o.b.v. 2-persoonskamer: €598 p.p.
Toeslag éénpersoonskamer: €140 p.p.

Bisdom van Breda

Het comité dat de beveert coördineert (vicaris Paul Verbeek, secretaris-generaal Ben Hartmann, communicatieregisseur Daphne van Rosendaal) is bereikbaar via E_bisdomsbeveert@bisdombreda.nl
Vraag de folder aan!
Of kijk op www.bisdombreda.nl

Reistechnische verzorging

Pelikaan Reizen
(contactpersoon Rod Szalkay)
T 088 7354550
E groepsreizen@pelikaanreizen.nl

Wie de grote bedevaartsplaatsen in Europa en de wereld bezoekt, komt praktisch altijd wel foto's tegen van paus Johannes Paulus II, die de betreffende plek heeft aangedaan. Met name Mariabedevaartsplaatsen waren hem lief. De grote bedevaartsplaatsen in Lourdes, Fatima en Guapalupe in Mexico-stad heeft hij zelfs meerdere malen bezocht. Toen hij in 1985 naar Nederland kwam, heeft hij ook een bedevaart gemaakt naar onze Nederlandse Mariaheiligdommen de Zoete Moeder van 's-Hertogenbosch en Onze Lieve Vrouw 'Sterre der Zee' te Maastricht. En natuurlijk was hij verschillende malen in het Poolse heiligdom Czestochowa bij de Zwarte Madonna.

Paus Johannes Paulus II stond niet alleen in zijn liefde voor bedevaarten. Hij verstond zichzelf als een van de ontelbaar vele gelovigen, die alle eeuwen door naar heiligdommen op pad gingen en gaan om het geloof te vieren en vooral ook te verdiepen. Je zou wat dat betreft kunnen zeggen, dat het op bedevaart gaan ons katholieken in de genen zit. Zelfs nu in de afgelopen decennia het aantal kerkgangers sterk is teruggelopen, neemt het op bedevaart gaan nog steeds toe. Maar waarom gaan we eigenlijk op bedevaart? Welke betekenis heeft een bedevaart voor ons?

Bedevaart

Een bedevaart is letterlijk vertaald een 'bid tocht'. Het is dus geen gewone reis om iets te zien, een opdracht te vervullen of om bekenden te bezoeken. Nee, het is een reis, een tocht, waarin het gebed en daarmee de ontmoeting met Jezus centraal staat. Naast vele andere zaken die bij het op reis gaan horen, zoals onderlinge gezelligheid, goed eten, het zien van mooie dingen, heeft het gebed het primaat. Dit wordt bijvoorbeeld merkbaar doordat tijdens een bedevaart vaak iedere dag de eucharistie gevierd wordt.

Bij een bedevaart is een mens biddend op weg. Daarbij kan hij verschillende motieven hebben om deze 'bid tocht' te maken. Veelal gaan mensen naar een bedevaartsplaats uit dankbaarheid voor ontvangen weldaden, bijvoorbeeld voor de goede afloop van een ingrijpende operatie. Een ander motief kan zijn om een gunst te verkrijgen, bijvoorbeeld een baan of, bij een kinderloos echtpaar, een kind. Weer een ander motief kan zijn om meer zicht te krijgen op wat God eigenlijk van je vraagt. Een bedevaart wordt dan een soort van roepingenreis.

De aanstaande bedevaart van het bisdom van Breda naar Czestochowa wil de bisschop graag in het kader van een roepingenreis plaatsen. Ook dit heeft veel met paus Johannes Paulus II te maken. Bij de preek tijdens zijn inauguratie op 22 oktober 1978 deed hij de indringende oproep: "Wees niet bevreesd! Doe open, ja meer nog, doe wijd open de poorten voor Christus!" Een oproep om je hart voor Christus te openen.

Ik sta voor de deur en Ik klop

De oproep om je hart voor Christus te openen is heel Bijbels. Jezus nodigt ons daartoe meermalen uit. Zo lezen we in het boek Openbaring: "Ik sta voor de deur en Ik klop. Als iemand mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik bij hem binnenkomen en maaltijd met hem houden en hij met Mij" (Openb. 3, 20). Deze woorden inspireerden de schilder Holman Hunt (1827-1910) tot het maken van een schilderij 'Licht der wereld'. Op dit schilderij is Jezus te zien, die aanklopt aan een deur die door onkruid is overwoerd. De deur is zichtbaar lang niet open geweest. Bijzonder aan deze deur is dat er aan de buitenkant geen deurknop zit. Men heeft even gedacht dat dit een foutje van de schilder was, maar niets is minder waar. Jezus staat voor de deur, hij klopt en wacht. Enkel degene die binnen zit, kan de deur openen.

Zo staat Jezus aan de deur van het hart van een ieder van ons. Steeds opnieuw kloppend en wachtend tot er wordt opengedaan. Waar de deur opengaat, zal vreugde zijn en zal de Heer maaltijd met diegene houden.

Wie op bedevaart gaat, en zeker als deze bedevaart een ruime week duurt, doet even afstand van alle dagelijkse beslommingen, die een leven kunnen beheersen en overwoekeren, die het zicht kunnen ontnemen op waar het in het leven daadwerkelijk op aankomt. Door op pad te gaan en letterlijk afstand te nemen van de drukte en de zorgen van iedere dag, ontstaan er ruimte en tijd om nieuwe geluiden te horen. Het is niet ondenkbaar dat ver van huis, opeens het kloppen van Jezus aan de deur van het hart gehoord wordt. Dit horen van de stem van Jezus kan in een viering plaatsvinden, of in de stilte die tijdens de bedevaart gevonden wordt, of juist in het heiligdom, waar een mens een bijzonder genade ten deel kan vallen.

Nieuwe mensen

Op een bedevaart kan zo de roepstem van de Heer opnieuw worden verstaan. Je kunt het vergelijken met de wijzen uit het Oosten. Zij maakten ook een soort van bedevaart naar de pasgeboren koning der Joden. Ver van huis en na een lange zoektocht vinden ze uiteindelijk het Kind in de kribbe. Overgrote vreugde vervult hen. Het Kind vernieuwt hun leven en doet hen als andere en nieuwe mensen terugkeren. Zo kan het iedere bedevaartganger gaan, die zich losmaakt van het alledaagse en zich opent voor de roepstem van de Heer.

Norbert Schnell

Rector van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk

**OPEN JE HART
VOOR CHRISTUS**

HEILIGVERKLARING JOHANNES PAULUS II

Relikwie van de soutane van paus Johannes Paulus II
(Foto: R. Mangold)

Op 27 april 2014 verklaart paus Franciscus zowel Johannes XXIII als Johannes Paulus II heilig. Vicaris Paul Verbeek zal bij deze plechtigheid aanwezig zijn.

“Ik ga in het gezelschap van twee collegapriesters,” vertelt hij. “We waren alle drie met de vereniging Pro Petri Sede in Rome toen Benedictus XVI zijn aftreden bekend maakte. We besloten toen gedrieën naar Rome te gaan om deze heiligverklaring mee te maken. We gaan niet met een groep. Het zal in Rome geweldig druk zijn.”

Beide pausen hebben voor Verbeek een grote betekenis. “Johannes XXIII heb ik zelf niet meegemaakt,” zegt hij. “Hij is wel de paus van het Tweede Vaticaans Concilie. Ik ben in zijn geboortedorp Sotto il Monte geweest. Het is een vriendelijk bergdorp. Je voelde daar dat hij uit een warm gezin kwam. Op onze bedevaart gaan we vooral naar de plekken van Johannes Paulus II.

Hij is eigenlijk ‘mijn paus’. Het grootste deel van mijn leven heeft zich afgespeeld tijdens zijn pontificaat. Hij bracht een nieuw elan in de Kerk.”

“Als middelbare scholier volgde ik vol bewondering zijn buitenlandse reizen,” vertelt Verbeek. “Door zijn gebaren hadden deze een grote maatschappelijke impact. Paus Johannes Paulus II had ook een sterke spirituele uitstraling. Sinds hij in de Sint Pieterbasiliek begraven ligt, is de sfeer veranderd. Het is veel devoter. Je ziet dat veel mensen bij zijn graf blijven bidden. Toen ik hoorde dat hij zalig werd verklaard, wilde ik er daarom echt naar toe. Deze plechtigheid was indrukwekkend. Benedictus XVI leidde hem erg stijlvol. Ik verwacht dat het ook met paus Franciscus een mooi gebeuren wordt.”

Op 11 mei wordt de heiligverklaring in de Oudenbosch replica van de Sint Pieter gevierd. De H. Bernardusparochie is in het bezit van een relik van paus Johannes Paulus II. “Het gaat om een deel van

de soutane die paus Johannes Paulus II droeg op 13 mei 1981, de dag van de aanslag,” vertelt vicaris Verbeek. “Deze toog is in stukjes gesneden en de basiliek heeft een deel mogen ontvangen. Een gelijksoortige relik bevindt zich in de Dom van Keulen. Rinus Bouwmeester, een parochiaan uit Oudenbosch, heeft een mooie relikhouder gemaakt. Op 11 mei wordt de relik getoond.”

Vicaris Verbeek is overtuigd van de waarde van relieken. “Relieken zijn geworteld in het dagelijks leven. Hoe vaak zie je niet dat mensen aandenkens van dierbaren bewaren. Zo zijn er die as van een overleden vader of moeder in een hangertje doen en dit altijd bij zich dragen. In de uitvaartwereld werkt men in die zin met ‘reliëken’, net als de Kerk. Een relik is een aandenken aan iemand die een bijzondere plaats in je leven heeft ingenomen. In de Kerk zijn dat de heiligen.”

Hans de Jong

Op weg naar de bedevaart

Op **dinsdag 22 oktober 2013** zette het bisdom van Breda de eerste stappen op weg naar de bisdombedevaart. In beide vicariaten vond speciaal op deze dag een eucharistieviering plaats met aansluitend de eerste informatiebijeenkomsten. Op Bovendonk in Hoeven stond de bisschop met de diakenkring die daar bijeen kwam inhoudelijk stil bij de bedevaart. De inleiding die de bisschop hield is opgenomen als katern in dit bisdommagazine.

Op **donderdag 30 januari** was er een bijeenkomst in de Heilige Bernardus kerk in Made. Pelikaan Reizen was aanwezig op deze avond om informatie te geven over de reis.

Op **maandag 3 februari** (Gertrudiskerk in Bergen op Zoom) en **dinsdag 4 februari** (Michaelkerk te Breda) verzorgde bisschop Liesen tweemaal een inleiding rond het thema van de bisdombedevaart ‘Open je hart voor Christus’.

Op **maandag 17 februari** vond in De Pilaar in Oudenbosch, bij de basiliek in Oudenbosch, een bezinning plaats rond de icoon van de Zwarte Madonna van Czestochowa. Paul Verbeek verzorgde de inhoud van deze bijeenkomst.

Op **donderdag 6 maart** is er om 19.00 uur een inhoudelijke bijeenkomst in Steenberg (Vredeskerk, Magnoliastraat) in het bijzonder voor de Christoffelparochie (Halsteren) en de Annarochie (Steenbergen). De parochies willen gezamenlijk met een bus reizen. M.m.v. vicaris Pauk Verbeek. Pelikaan Reizen is aanwezig op deze avond om informatie te geven over de reis.

Op **maandag 10 maart** is er een bijeenkomst in Zevenbergen. Pelikaan Reizen is aanwezig op deze avond om informatie te geven over de reis.

Op **18 maart** (19.30 uur) en **25 maart** (20.00 uur) zijn er in de pastorie in Hulst van de H. Maria Sterre der Zee parochie twee leesavonden rond de roman ‘De jongen in de gestreepte pyjama’ van auteur John Boyne.

Op **zondag 27 april** verklaart paus Franciscus twee pausen heilig: paus Johannes XXIII en paus Johannes Paulus II. Het bisdom van Breda houdt bij deze gelegenheid een bijeenkomst op **zondag 4 mei** om 15.00 uur in de H. Antoniuskathedraal in Breda. Tijdens deze bijeenkomst zal vicaris Paul Verbeek verslag doen van de heiligverklaring.

Op **6 mei** (20.00 uur) en **3 juni** (20.00 uur) zijn er in de pastorie aan de Burg, Stulemeijerlaan in Bergen op Zoom twee leesavonden rond de roman ‘De jongen in de gestreepte pyjama’ van auteur John Boyne.

Op **11 mei** wordt de heiligverklaring van paus Johannes Paulus II gevierd in de basiliek van Oudenbosch, die een replica is van de Sint Pieter. De H. Bernardusparochie is in het bezit van een relik van paus Johannes Paulus II. Op 11 mei wordt deze relik getoond, een deel van de soutane die paus Johannes Paulus II droeg op 13 mei 1981, de dag van de aanslag op hem.

De parochie de Bron in Hoogerheide bereidt een catechetisch programma voor in **april**. De parochie organiseert een drietal lezingen over de thematiek van de bedevaart: 1) over het leven van Johannes Paulus II, 2) over de geschiedenis van Polen en de spirituele betekenis van de plaatsen die tijdens de reis bezocht worden, en 3) over de spirituele achtergronden van de zalige paus Johannes Paulus II.

OM NOOIT TE VERGETEN

(Foto: Th. Brauchle, stock.xchng)

Geloven in God is, zeker in onze tijd, niet vanzelfsprekend. Het is meestal een combinatie van nadenken, opvoeding en vertrouwen in de werking van de liefde van God en in de goedheid van de mens. Nooit is dat geloof zozeer aangevochten als juist door de gruwelen van een oorlog, waarin mensen zonder enig pardon elkaar afslachtten. De poort van het vernietigingskamp Auschwitz draagt het cynische opschrift Arbeit macht frei. Op deze plek in het zuiden van Polen, tussen Krakau en Katowice, werden tussen 1941 en 1945 meer dan één miljoen mensen - de meesten van Joodse afkomst, maar soms ook andere minderheden - in de gaskamers als vee verdelgd.

Vernietiging

Onder hen Etty Hillesum, uit Deventer. Haar geschriften hebben de laatste decennia wereldwijd velen tot bezinning gebracht. Een vernietigingskamp, geen museum, wel een gedenkplaats van de talloze onschuldige mensen die in de 20e eeuw de dood in zijn gejaagd. De nazistisch Duitse ideologie heeft een volk tot blinde haat gebracht tegen een deel van de mensheid en eigenlijk tegen God. Zijn menselijke wezens, zijn wij hiertoe in staat? Heeft God dit kunnen toelaten. Het zijn de onvermijdelijk vragen, die bij ons opkomen. Kan men na Auschwitz nog geloven in God?

Paus Johannes Paulus II, zelf een Pool, heeft in de zomer van 1979, nog geen jaar na zijn verkiezing, als pelgrim een bezoek aan Auschwitz gebracht. De verpletterende ideologieën van nationaal socialisme en communisme had hij als jonge man en als bisschop aan den lijve ervaren. Het altaar van de mis, welke de paus daar celebreeerde voor zo'n 300.000 gelovigen, was opgesteld dwars over het spoorwegperron waar enkele tientallen jaren eerder de treinwagons arriveerden met mensen die een paar uur later verdelgd zouden worden. De paus sprak over 'het Golgotha van de hedendaagse wereld'.

Auschwitz-Birkenau, een subkamp, gevestigd op de plaats van een oude kazerne, is het meest berucht. Rudolf Vrba, een van de zeer weinigen die het overleefd heeft, noteert: "Dit is de grootste doodsfabriek uit de geschiedenis van de mensheid" ('Ik ontsnapte uit Auschwitz', 2013, p. 246).

Bekende personen

Christenen van formaat hebben in Auschwitz, te midden van vele anderen, de dood gevonden. De Poolse priester Maximilian Kolbe (1894-1941) komt vanwege zijn verzet tegen het nazisme in het kamp terecht. Nadat een man zou hebben willen ontsnappen, werden tien medegevangenen veroordeeld tot de hongerbunker. Onder hen Franz Gajowniczek die schreeuwde dat dit onmenselijk was vanwege zijn nog jonge gezin. Rustig stapte Kolbe naar voren om zich als vervanger aan te bieden, een ruil die commandant Fritsch aanvaardde.

Getuigen meldden dat men uit de hongerbunker dagenlang gebed en gezang hoorde, tot dit bijna tien dagen later, op 14 augustus 1941, verstomd was. Kolbe identificeerde zich sterk met de lijdende Christus en had een grenzeloos vertrouwen in Maria. "De mens werd vernederd tot een robot en gold nog minder dan een slaaf" moet bisschop Wojtyla hebben gezegd. Als paus heeft hij Maximilian Kolbe in 1982 te Rome heilig verklaard, in aanwezigheid van Gajowniczek. Je leven geven, dat is consequent christendom.

Edith Stein (1891-1942), de jongste van zeven uit een gezeten Joodse familie in het nu Poolse Breslau, had hoogleraar filosofie kunnen worden, indien haar vrouw zijn en joods zijn dit niet onmogelijk hadden gemaakt. In 1922 maakt ze bewust de overstap naar de Katholieke Kerk, verzorgt tien jaar lang lessen en conferenties, om daarna religieuze te worden. "Wie de waarheid zoekt, die zoekt God, of men zich bewust is of niet," schreef zij op 23 maart 1938 aan een vriendin.

Omdat voor haar in Duitsland de grond te heet werd, wijkte ze uit naar een klooster in het Nederlandse Echt. Na een protestbrief eind juli 1942 van onze bisschoppen tegen de Jodenvervolgung, staat de Gestapo voor de deur. "Kom, laat ons gaan voor ons volk" horen passanten haar zeggen tegen haar zus Rosa, sedert enkele jaren eveneens katholiek. Via Westerbork, waar Edith opvalt door haar rust en aandacht voor de kinderen, wordt ze op transport gesteld naar Auschwitz. In het zogeheten 'witte huis' moet ze daar als nummer 44074 met vele anderen op 9 augustus zijn vergast. Haar verzameld werk omvat in het Duits 26 delen. In 1998 werd zij heilig verklaard en kort nadien een van de medepatronesen van Europa.

Lijden en leven

Auschwitz symboliseert het kwaad en de zonde van de mens, die alle hogere waarden afwijst en daardoor tot onmenselijkheid vervalt. Dat is de vrijheid die God toelaat, maar waarin Hij de mens nooit alleen laat. In het lijden van Jezus Christus, in het kruis, komt Hij ons nabij. Ons leed wordt niet weggenomen, maar als het ware open gebroken, tot bij God. Dat kan lijden verlichten, zodat mensen het - vaak in doodsnood - toch een zinnig kunnen geven en het kunnen dragen. Paus Johannes Paulus II wijdde aan de christelijke en verlossende omgang met het lijden in 1984 een encycliek: 'Salvifici doloris'. Met sint Paulus: "Altijd dragen wij het sterven van Jezus in ons lichaam mee, want ook het leven van Jezus moet in ons lichaam openbaar worden" (2 Kor. 4, 10). Dat is de christelijke omvorming welke Auschwitz ons leert, al wordt het leed daardoor nooit verzacht.

Mgr. Joris Schröder

MARIA VERBINDT MENSEN

Adrie en Anja Nagelkerke

Adrie en Anja Nagelkerke wonen in Hansweert. Anja komt uit Polen. "In 1979 kwam ik in Nederland met een volksdansgroep. Via die weg heb ik Adrie leren kennen en zijn we enkele jaren later getrouwd. Via deze weg heeft ook de zus van Adrie haar man leren kennen en zo zijn er meer Polen in de familie." Adrie en Anja kerken in de parochiekerk van Hansweert. "We hebben weinig contacten met de Poolse parochie. De viering is steeds op de eerste zondag van de maand om 18.00 uur. Dan komen de kinderen of gaan ze weg. Zodoende."

Anja is meerdere keren in Czestochowa geweest. "Niet met een pelgrimsgroep," haast ze zich te zeggen. "In Polen trekken rond 15 augustus uit alle windstreken mensen naar Czestochowa. Ze leggen de tocht te voet af. De langste tocht is 600 kilometer en duurt drie weken. Onderwijl praten de mensen met elkaar, zingen ze en vieren ze samen de eucharistie. De contacten die mensen met elkaar opdoen dragen bij tot een levendig geloof. Nadat ik in Nederland ben komen wonen, zijn we ook naar Czestochowa gegaan, als gezin met de auto. De bedevaartplaats maakte op onze kinderen een grote indruk. Je ziet in de kapel veel ex-voto's zoals protheses, rozenkransen en krukken. Deze getuigen van de dankbaarheid van de gelovigen. Voor ons Polen is Czestochowa het beste te vergelijken met Lourdes. Mijn zus werkt in een ziekenhuis. Zij gaat jaarlijks met bussen patiënten naar Czestochowa. Ondanks dat er in Polen ook tekenen zijn van ontkerkelijking blijven de mensen naar Czestochowa trekken."

Gerard en Coby Akkermans

Gerard en Coby Akkermans wonen in Bergen op Zoom. Beiden zijn ze als vrijwilliger actief rond de Heilig Hartkerk in deze plaats. Zelf komen ze niet uit Polen, maar ze zijn met dit land verbonden door hun schoondochter Renate. Renate is Poolse. Ze komt uit Nowa Wies, een dorp bij Kety, een stadje in de omgeving van Auschwitz. "Ze is getrouwd met onze zoon," vertelt Gerard. "Zestien jaar geleden kwam ze als seizoenarbeidster naar Nederland. Ze werkte op een boerderij. Onze zoon speelde in een country band. De dochter van de eigenaar van de boerderij zat in het bestuur van deze band. Ze gingen regelmatig optreden en zo hebben ze elkaar leren kennen."

Het echtpaar Akkermans heeft regelmatig Polen en ook Czestochowa bezocht. Ze zijn zeer onder de indruk. "Vooral de eerste keer vonden we Czestochowa overweldigend. De kerk was bomvol met mensen," vertelt Coby. "Er zijn altijd vieringen. De gezangen van de Polen maakten op ons de meeste indruk. Zo vol emotie. Dit is ook te merken als de Polen bidden. Als er geen viering is kruipen ze op hun knieën langs de icoon." Deze ervaring met de Poolse vroomheid deden ze ook op in Kety. "Daar waren we eens bij een sacramentsprocessie," zegt Gerard. "Het was slecht weer geweest en overal lagen plassen. De processie trok door het dorp langs verschillende kapelletjes. De mensen knielden gewoon in plassen. Je voelt op zulke momenten het geloof van de Polen."

Maria heeft ook voor hen een grote betekenis. "Tien jaar geleden heb ik kanker gehad," vertelt Coby Akkermans. "Maria heeft mij door deze periode heen geholpen. Daarvoor heb ik haar ook in Czestochowa bedankt. Maar niet alleen in Czestochowa," voegt ze toe. "Ook in Kevelaer. Maria is tenslotte Maria, waar je haar ook vereert."

Bozena Rijnbout

Bozena Rijnbout is een levendige vrouw, geworteld in de Poolse gemeenschap. Zij is bestuurslid van de Poolse parochie te Breda. Ze is dertig jaar woonachtig in Breda. Ze kwam in 1981 naar Nederland, juist voordat de opstand tegen het communisme in Polen begon. Ze kwam op tijdelijke basis om geld te verdienen om een appartement te kunnen kopen. Het liep anders. Door de opstand en de in Polen afgekondigde staat van beleg kon ze niet terug en moest in Nederland blijven. In 1982 ontmoette ze Aval, haar man. In 1983 trouwden ze.

"Polen is een strategisch gelegen land in Midden Europa. Van 1795 tot 1918 was Polen als zelfstandige natie van de kaart verdwenen. Het land was opgedeeld tussen de Duitsers, de Russen en de Oostenrijkers. Toch ging Polen als natie niet verloren. In het natiebesef heeft de bedevaart naar Czestochowa een belangrijke rol gespeeld." Bozena noemt drie belangrijke momenten in de Poolse geschiedenis waarin Czestochowa een belangrijke rol speelde. "In 1655 werd Polen onder de voet gelopen door Zweedse soldaten. De prior van de paulijnen, pater Augustyn Kordecki, leidde de verdediging van het klooster en wist stand te houden. In 1920 vielen de Russen Polen binnen. Ze wilden zo een stevig communistisch blok in Oost-Europa scheppen. Ze kwamen tot Warschau. Toen greep een priester een kruisbeeld en de icoon van Czestochowa. Onder de bescherming van Onze Lieve Vrouw hielden de Polen stand. Czestochowa speelde ook een sleutelrol bij de vreedzame omwenteling in de jaren tachtig toen Polen van een communistisch land een vrije natie werd."

Voor Bozena heeft Onze Lieve Vrouw van Czestochowa ook een persoonlijke betekenis. "Het Pools patriottisme zit in onze genen. In elk Pools huis hangt haar beeltenis. Eigenlijk vraag ik haar niets, maar bedank haar vooral, vooral voor een goede gezondheid."

Edward Cuber

Edward Cuber uit Ulvenhout is een zoon van een Poolse oud-strijder die deel uitmaakte van de eerste pantserdivisie van generaal Maczek. "Mijn vader was een groot Mariavereerder," vertelt hij. "Hij droeg altijd een prentje van de Matka Boska van Czestochowska bij zich. Ik ben in die traditie opgegroeid. Later trouwde ik met een vrouw die net als ik een Poolse vader had. Ook zij koesterde een grote verering voor Maria. Ze had in ons huis een hoekje ingericht met een Mariabeelden, waaronder een afbeelding van Onze Lieve Vrouw van Czestochowa."

"Ik ben regelmatig in Czestochowa geweest. In 1961 ging ik voor de eerste keer, samen met mijn vader. Toen ik pas getrouwd was, ben ik samen met mijn vrouw naar Czestochowa gereisd. Met ons gezin bezochten we Polen regelmatig. Onze kinderen hebben ook kennis gemaakt met Czestochowa. We wilden deze traditie doorgeven. Czestochowa heeft voor Polen een bijzondere betekenis. Ik heb dat eens mogen ervaren toen we in de buurt van Krakau waren, bij Pieskowa Skala. Daar stootten we op een grote kolonne pelgrims die zich met een koord voortbewogen. Het was eind juli. Ze waren op weg naar Czestochowa om daar de plechtigheden van Maria Ten Hemelopneming mee te maken. Ze moesten nog 200 kilometer lopen en volbrachten de hele tocht te voet. Het is eigenlijk de opdracht van elke Pool deze bedevaart één keer te voet te lopen."

PSALM 122

1. Hoe blij was ik, toen men mij riep:
'Wij trekken naar Gods huis!'
2. Nu mag mijn voet, Jeruzalem,
uw poorten binnentreden.
3. Jeruzalem, ommuurde stad
zo dicht opeen gebouwd:
4. Naar u trekken de stammen op,
de stammen van Gods volk;
Zij gaan naar Israëls gebruik
de naam van God vereren.
5. Daar staan de zetels van het recht,
de troon van Davids huis.
6. Bidt dan om vrede voor Jeruzalem:
dat ieder die u liefheeft veilig zij;
7. Dat eendracht heerse binnen uw omwalling,
in al uw huizen rust.
8. Ter wille van mijn broeders en mijn makkers
wens ik u vrede toe;
9. Ter wille van het huis van onze God
bid ik voor u om zegen.

Eer aan de Vader en de Zoon en de heilige Geest
zoals het was in het begin en nu en altijd
en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Op 22 oktober 2013 vierde de Kerk op de gedachtenis van de zalige Johannes Paulus II dat hij precies 35 jaar geleden zijn pontificaat begon. Op zondag 22 oktober 1978 werd de toen 58-jarige kardinaal Wojtyła paus. Hij zou de Kerk 27 jaar lang leiden. De bisdombedevaart die ons bisdom in 2014 onderneemt heeft als thema 'Open je hart voor Christus'. Dit thema sluit aan bij wat het motto kan worden genoemd van deze paus: open de deuren, wees niet bang. Een van de deuren waarop dit betrekking heeft, is de deur van ons hart.

De zalige paus Johannes Paulus II, die op 27 april 2014 heilig wordt verklaard, mag als bedevaartganger aangemerkt worden, omdat hij meer dan zijn voorgangers op weg is geweest om Christus nabij te brengen bij de mensen. Iemand heeft ooit uitgerekend dat er geen enkel mens is in de wereldgeschiedenis, die in zijn leven door zoveel andere mensen in levende lijve is gezien. Paus Johannes Paulus II was een bedevaarder, een man die veel op reis was en die Christus en het evangelie dichtbij de mensen wilde brengen.

Psalm 122 is bekend als bedevaartpsalm. Het Oude Testament beschrijft hoe er bedevaarten werden gehouden naar Jeruzalem. Jeruzalem was de plaats waar het huis van God stond, waar men de band met God beleefde.

Deze bedevaartpsalm kan ons helpen op weg naar de bedevaart naar Polen. Hij wordt elk jaar wel tienmaal gebeden als antwoordpsalm in het lectionarium, en hij komt natuurlijk ook voor in het breviergebed. Het is dus een bekende psalm. Maar, zoals met veel zaken die bekend zijn, kan er daardoor een routine ontstaan, waardoor er minder scherp geluisterd wordt als hij gelezen wordt.

Een muntstuk dat veel wordt gebruikt, wordt glad en de contouren slijten af. Dat kan met een psalm ook zo gebeuren. Het eerste dat we ons mogen realiseren is dat een psalm een gebed is. Psalmen zijn soms heel mooi, zitten literair goed in elkaar, maar het belangrijkste van psalmen is toch dat ze een gebed zijn. Gebed - als het authentiek is - hoeft niet mooi te zijn, maar is wel altijd persoonlijk. De psalmen zijn opgenomen in het Oude Testament, omdat het teksten zijn die te bidden zijn, die herhaald kunnen worden door anderen. Als wij een psalm bidden, zeggen we er bovendien altijd achteraan: "Eer aan de Vader en de Zoon en de heilige Geest." We bidden de oude psalmen als christenen. Al ons bidden, heel onze toegang tot God, gebeurt door Christus onze Heer.

Als we de psalm lezen springt één aspect er onmiddellijk uit. De psalm richt zich tot een stad. De stad Jeruzalem, die wordt aangesproken als een persoon. Als dat gebeurt in het Oude Testament, heeft dat een reden en is het meer dan een literaire fictie. Jeruzalem past in het schema van het verbond van God met zijn volk. Dat volk wordt hier voorgesteld als een persoon, vrouwe Sion. Zo kan Jeruzalem als stad van God, als volk van God, worden aangesproken.

De naam Jeruzalem komt drie keer voor in de tekst. Daarom wordt die tekst ingedeeld in drie strofen. Hoe meer je daarnaar kijkt, hoe meer het bewuste opzet van de auteur lijkt te zijn. Jeruzalem is een oude naam, die al bestond voordat het joodse volk er kwam wonen. Jeruzalem: stad van vrede, zo werd de naam verklaard. We weten inmiddels dat de naam teruggaat op de Jebusieten, een volk dat voor de Israëlieten daar woonde. Maar ook al is de etymologie

niet helemaal juist, in de tijd van het Oude Testament is dat wel de populaire naamsverklaring van Jeruzalem. Jeruzalem is de stad van vrede. Die betekenis ligt aan de basis van de psalm. Jeruzalem wordt eerst beschreven als dichtbevolkte stad (1), en de markante gebouwen worden genoemd: het paleis van de koning uit het geslacht van David en natuurlijk het huis van God, de tempel. En vervolgens gaat het in het tweede deel van de psalm over de vrede (2) voor allen die binnen de muren wonen of tijdelijk verblijven. De psalm is daarom in zijn compositie een uitleg van de naam Jeruzalem als stad (1) en als plaats van vrede (2). Op zich is dit een leuk weetje, en het kan ons ook helpen om verder door te dringen in de inhoud van de psalm.

Eerste strofe

De psalmvertaling die wij hebben is oud en beïnvloed door de Griekse (Septuagint) vertaling. Dat was de eerste vertaling van de Hebreeuwse tekst, die alle volgende vertalingen heeft beïnvloed. "Hoe blij was ik, toen men mij riep" staat er, maar al in de middeleeuwse joodse commentaren op psalm 122 staat dat er geen sprake is van een tijdsaanduiding. Je zou daarom meer letterlijk moeten vertalen: "Hoe blij was ik met degenen die riepen: wij trekken naar Gods huis!" Dan vallen meteen een aantal zaken op hun plek. De tekst begint dan met een groep mensen en eindigt ook met die groep. Aan het begin worden allen die als bedevaarder optrekken aangesproken en aan het eind van de tekst staat: "Ter wille van mijn broeders en mijn makkers."

De psalm begint dus met het (reis) gezelschap voor te stellen. Iemand wordt uitgenodigd door een groep bedevaartgangers om met hen mee te gaan op bedevaart. De eerste strofe stelt dus de groep voor die op bedevaart gaat.

'WIJ TREKKEN NAAR GODS HUIS!'

Mgr. dr. J.W.M. Liesen

Tweede strofe

De overgang naar de tweede strofe van de bedevaart is onmiddellijk: de groep trekt de poorten van Jeruzalem binnen. Het accent ligt op het doel. Jeruzalem wordt voorgesteld als een ideale stad. Dicht opeen gebouwd, zoals je nu nog steeds kunt zien. Voor moderne ogen is de oude stad werkelijk compact gebouwd, afgestemd op een tijd dat er geen auto's waren en de wegen niet veel breder waren dan nodig was voor twee of drie mensen om te lopen.

Het Jeruzalem uit de psalm wordt gedomineerd door godsdienst en politiek. Er is het huis van God en het huis van de koning. De politieke functie van de stad en de godsdienst liggen niet ver uit elkaar, omdat uiteindelijk God de koning is van dit volk.

Eerst worden de bedevaarders door de psalmist omschreven als "de stammen van Gods volk". Die aanduiding bevat een boodschap: het volk Israël is zo genoemd naar de aartsvader Jakob, wiens bijnaam was "Israël". Jakob had twaalf zonen en bij hen ligt het begin van de twaalf stammen van Israël. Dat betekent: alle Israëlieten zijn eigenlijk broeders van elkaar, want ze stammen allen af van twaalf broers.

Vervolgens spreekt de psalm over het doel van de reis: het is een bedevaart en ze gaan de naam van God eren "naar Israëls gebruik". Het woord dat er in het Hebreeuws staat voor 'gebruik' betekent zoiets als 'statuut' of 'inrichting'. Het is eigenlijk een wet. Israël is een volk dat een verbondsboek heeft en verbondsbepalingen. Er zijn veel wetten en bepalingen in het Oude Testament, maar hier wordt er maar eentje genoemd: de naam van God eren is Israëls gebruik, Israëls wet. Daarvoor zijn bedevaarders op weg.

Dat het vereren van de naam van God als enige van alle geboden genoemd wordt, zou je kunnen opvatten als parafraze van het voornaamste gebod. Er zijn verschillende wetten, het Oude testament kent ruim 620 geboden en voorschriften. Maar het voornaamste gebod van de wet betreft God binnemen met heel je hart en de naaste als jezelf. Wanneer Jezus gevraagd wordt naar het voornaamste gebod, dan is dit zijn antwoord. Op bedevaart ga je uiteindelijk vanwege je band met God. Maar het tweede gebod, daaraan gelijkwaardig, is je naaste binnemen. De tweede strofe van de psalm benoemt dus uitdrukkelijk dat eerste en voornaamste gebod, de derde strofe zoomt in op het tweede gebod: de naaste liefhebben als jezelf.

Derde strofe

In de derde strofe wordt gebeden om vrede voor Jeruzalem: "dat ieder die u liefheeft veilig zij." Vrede is niet zomaar het ontbreken van wapengekletter, maar is meer. De psalm werkt juist toe naar dat "meer". Vrede is dat er "eendracht heerse binnen uw omwalling". Het "meer" betekent dat niet alleen geweld ontbreekt, maar ook dat eendracht en naastenliefde actief beoefend worden. Echte vrede is de naaste binnemen zoals jezelf. Concreet betekent dat: zoals je over je eigen fouten heen kunt stappen, zo ook niet blijven stilstaan bij de fouten van anderen. In het Nieuwe Testament krijgt de opdracht van de vrede een nieuwe scherpte: de opdracht om je vijanden te binnemen.

We zien dus dat de kern van het hele Oude Testament terugkomt in deze psalm: God binnemen en de naaste als jezelf, waarbij de basis is de band van broeders. Jeruzalem is alleen stad van God als je het verbond respecteert, als je God eert en je naaste bemint. Het verbond is iets dat onderhouden moet worden.

De band tussen God en mens kan groeien en steviger worden. Geloof is dynamisch, omdat God leeft en wij ook leven en constant veranderen en groeien.

Het Nieuwe Testament

De psalm is ook gebeden in het Nieuwe Testament. Jezus trekt naar Jeruzalem. En hoewel de Bijbel niet vermeldt dat Jezus deze psalm gebeden heeft, kun je daar wel van uit gaan. Jezus is onderweg naar Jeruzalem met dit doel: om God lief te hebben met heel zijn hart en de naaste als zichzelf. Dit gaat boven alle brand- en slachtoffers, zo voegt de Schriftgeleerde toe, die luistert naar de uitleg van Jezus (Marcus 12, 28-34). Het offer van Jezus' leven is de bedevaart naar Jeruzalem, waar Hij zijn leven gaat geven. Psalm 122 christologisch lezen brengt je meteen tot het offer van Jezus, om God te eren en de naaste te binnemen tot het uiterste toe, zoals het Johannesevangelie zegt: "Jezus, die wist dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar de Vader en die de zijnen in de wereld had bemind had, gaf hun een bewijs van zijn liefde tot het uiterste toe" (Johannes 13, 1).

Plaats van barmhartigheid

De bedevaartpsalm 122 kan ons op de goede weg zetten als we op bedevaart naar Polen gaan. Bij een bedevaart komen het wereldlijke en het geestelijke bij elkaar in het samen onderweg zijn. Op bedevaartplaatsen kom je op plekken waar hemel en aarde elkaar raken. Ons doel is dat we als broeders en zusters op weg zijn en onderweg zijn om onze band met God te beleven. Dat ook wij gaan om de naam van God te vereren, op bijzondere plaatsen. Zoals de Basiliek van de Goddelijke Barmhartigheid in Lądz. Deze is verbonden met de heilige Faustina Kowalska en de goddelijke barmhartigheid.

Het is soms moeilijk om te komen tot actieve barmhartigheid. Iedereen is vanzelfsprekend voor barmhartigheid, maar vaak wil dat zeggen: iedereen wil barmhartigheid krijgen. Wie wil barmhartigheid geven? Op zo'n bijzondere plaats zijn zal ons confronteren met onze eigen houding in het leven. In Lourdes spreekt men van het 'virus' van Lourdes. Mensen komen daar tot een geloofsbeleving die verder gaat dan ze van zichzelf kennen van thuis. Ik verwacht dat ook van onze reis naar Polen. Dat we aangestoken worden door een virus. Dat we, los van onze thuissituatie, ook geestelijk in beweging komen juist op die punten waar we thuis wat vast zitten in bestaande situaties en verhoudingen. Ik hoop van ons bezoek aan die plaats van barmhartigheid dat het ons in beweging zal brengen.

Lijden

Een andere plek waar we zullen komen is Auschwitz, Ōświęcim in het Pools. Dat is de plaats van het concentratiekamp waar Maximilian Kolbe zijn leven gaf voor een jonge vader wiens plaats hij innam. In navolging van Christus en zijn liefde tot het uiterste toe gaf Maximilian Kolbe zijn leven voor zijn naaste. Auschwitz was een plek van ontzettende wreedheid, maar ook van ontstellende liefde en bereidwillige offergave die ons confronteert met de vraag: hoe ver gaan wij?

Paulus spreekt in de brief aan de christenen van Rome (Romeinen 5, 1-9) over de hoop van ons christelijk leven met een verwijzing naar de dood van Jezus. De dood van iemand kan zo kostbaar zijn dat een ander ervan kan leven - dat was bij Maximilian Kolbe het geval. Paulus zegt datzelfde van Jezus: door zijn dood zijn wij allen met God verzoend, door zijn dood is er voor ons leven in vrede met God mogelijk. Paulus gebruikt dit dan als opstap, als springplank voor een sprong

in het diepe: als de dood van Jezus al zoveel voor ons betekent dat we erdoor verzoend worden met God, wat hebben we dan wel niet te verwachten van zijn leven? Jezus is immers niet alleen voor ons gestorven, maar ook voor ons door de dood heen gegaan en opgestaan uit het graf. Als zijn dood al zoveel voor ons doet, wat zal zijn verzezen leven dan wel niet voor ons doen? Dat is de hoop voor het christelijk leven. Ik hoop dat we op onze bedevaart ook in de diepte durven gaan en ons geloof verdiepen. In Auschwitz, de plaats van onnoemelijk lijden en van de dood, mogen we weten dat de dood niet het laatste woord heeft. Vanuit dat geloof durfde Maximilian Kolbe zijn leven te geven.

Maria

Een andere plek die we bezoeken is het genadeoord van Czestochowa. In de kloosterkerk van het heiligdom wordt de icoon van de Zwarte Madonna bewaard. We zullen er de h. Mis vieren en de icoon van de Zwarte Madonna zien. Paus Johannes Paulus II ontleende zijn motto aan de verering voor Maria: zoals Maria haar "fiat" gaf, zo wilde ook hij "geheel de uwe" zijn. Ik hoop dat het bezoek aan de Zwarte Madonna van Czestochowa ons een impuls zal geven om te bidden tot Maria voor haar voorspraak. Ik hoop dat er meer openheid komt om ons beschikbaar te houden voor God, zoals Maria, en dat we een impuls kunnen geven aan anderen om op haar voorspraak te vertrouwen.

Paus Johannes Paulus II

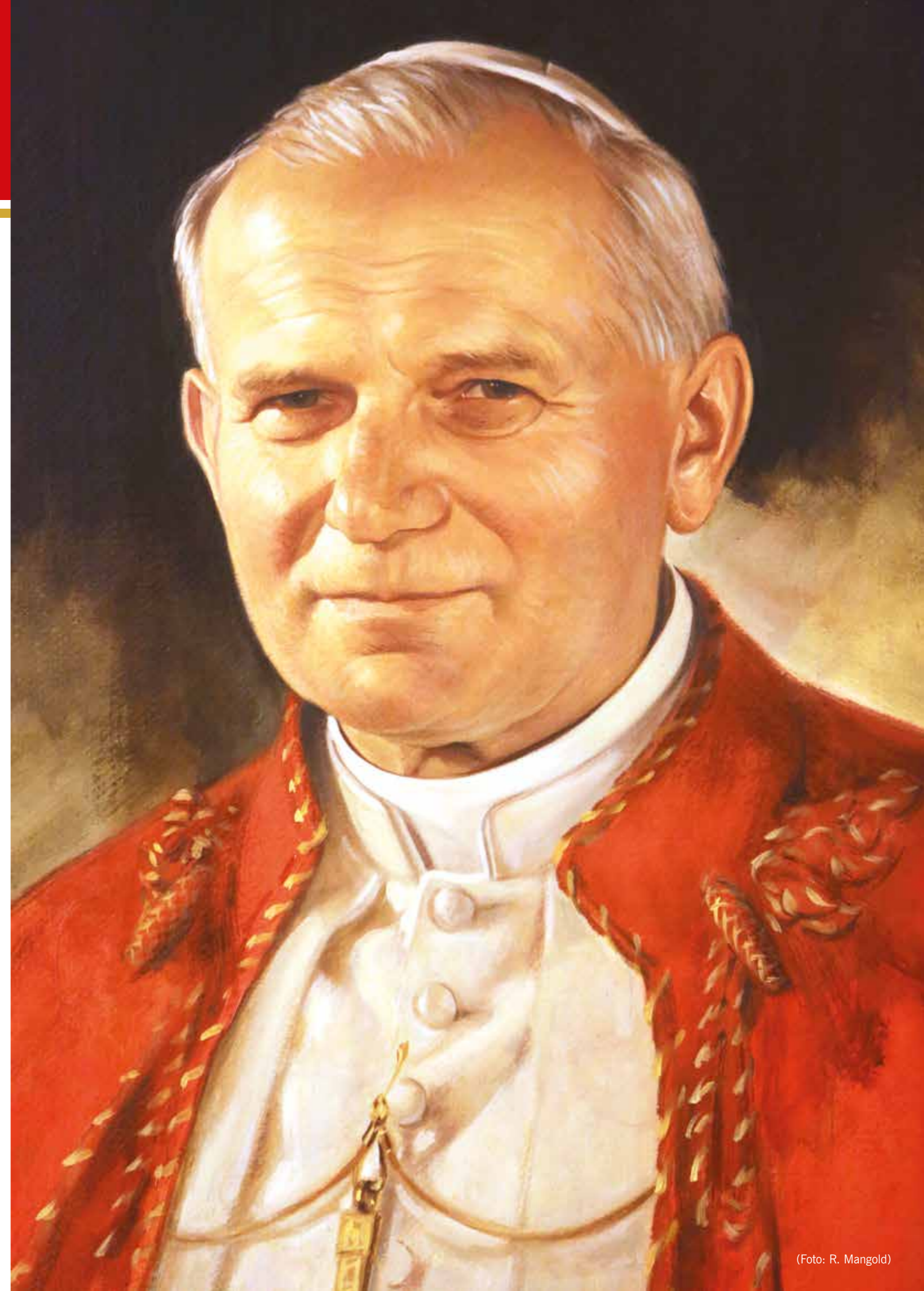
Dit zijn de accenten die ik voor de bedevaart zou willen geven. In zijn algemeenheid, vanwege de persoon van paus Johannes Paulus II, komt daar nog een accent bij. Paus Johannes Paulus II is iemand die in woord en daad het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) heeft verspreid. Hij heeft geprobeerd de Kerk

het 'aggiornamento' te geven om in gesprek te gaan met de wereld van nu. Evangelisatie is een term die nauw verbonden is met het Tweede Vaticaans Concilie. In het bisdom en in onze parochies zijn we bezig met bestuurlijke zaken en organisatie, met verantwoordelijkheid verdelen en dragen, het inrichten en bemensen van parochiebesturen. Dat is nodig en goed en mag onze volle aandacht hebben. Maar daarnaast is het van even groot belang dat we volgens de evangelisatie de kern van het evangelie bij concrete personen brengen. Ik hoop van de bedevaart dat het ons helpt om vorm te geven aan de nieuwe evangelisatie, dat we groeien in onze band met God en met elkaar: dat we ons meer bewust zijn wat ons in het geloof geschonken is en dat het niet alleen voor onszelf is.

GESPREKSVRAGEN

1. Tijdens de bedevaart wordt de Basiliek van de Goddelijke Barmhartigheid bezocht in Lagiewniki. Deze is verbonden met de heilige Faustina Kowalska en de goddelijke barmhartigheid. Het is soms moeilijk om te komen tot barmhartigheid.
Hoe ervaren wij de goddelijke barmhartigheid?
En kunnen we daar ook werkelijk uit leven?
2. Tijdens de bedevaart wordt een bezoek gebracht aan Auschwitz/Birkenau. Op deze plek van ontzettende wreedheid zijn ook tekens gesteld van ontstellende liefde en bereidwillige offergave, zoals door de heilige Maximilian Kolbe.
Hoe ver gaan wij als (onterecht) een beroep op ons wordt gedaan door het leven?
Hoe bereid zijn wij om iets van onszelf te geven als daar een beroep op wordt gedaan?
3. Jezus is gestorven en verrezen. Wat betekent de verrijzenis voor ons?
Wat voor kracht putten wij uit ons geloof in de verrijzenis, zoals Maximilian Kolbe?
4. Paus Johannes Paulus II ontleende zijn motto aan de verering voor Maria: geheel de uwe. Wie is Maria voor ons? Hoe staan wij open om ons beschikbaar te houden voor God, zoals Maria? En: hebben we vertrouwen in ons gebed tot Maria om haar voorspraak en kunnen we anderen aanmoedigen om op haar voorspraak te vertrouwen?
5. Paus Johannes Paulus II mag als bedevaartganger aangemerkt worden, omdat hij meer dan zijn voorgangers op weg is geweest om Christus nabij te brengen bij de mensen. Hij was een man die veel op reis was, omdat hij Christus en het evangelie dichtbij de mensen wilde brengen. Evangelisatie is een kernwoord van het Tweede Vaticaans Concilie. Hoe zetten onze parochies zich in voor evangelisatie?
En hoe zetten we ons als individuele gelovigen in voor evangelisatie?

HET EVANGELIE DOORGEVEN

Paus Johannes Paulus II mag als bedevaartganger aangemerkt worden, omdat hij meer dan zijn voorgangers op weg is geweest om Christus en het evangelie dichtbij de mensen te brengen. Evangelisatie is een kernwoord van het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965). Na het Concilie is het als thema steeds opnieuw door pausen opgepakt en uitgewerkt.

De vreugde van het evangelie

Heel recent bracht paus Franciscus de evangelisatie onder de aandacht in de apostolische exhortatie 'Evangelii gaudium'. Deze exhortatie is een vrucht van de bisschoppensynode over evangelisatie, die plaatsvond van 7 tot en met 28 oktober 2012 bij het begin van het Jaar van het Geloof. "De vreugde van het evangelie vervult de harten en de levens van hen die Jezus ontmoeten." Met deze zin opent paus Franciscus de tekst, die een pleidooi is voor een betere en doeltreffendere uitoefening van de voornaamste taak van de Kerk, de evangelisatie.

De ontmoeting met een persoon

Met die openingszin plaatst de paus Jezus Christus in het hart van de evangelisatie. Bij Hem begint de evangelisatie. Paus Paulus VI, die door paus Franciscus wordt geciteerd, noemt Christus de eerste die geëvangeliiseerd heeft en de grootste ('Evangelii nuntiandi', nr. 7). Paus Franciscus nodigt elke christen uit tot een vernieuwde persoonlijke ontmoeting met de Heer. Hij citeert ook zijn directe voorganger Benedictus XVI, die schreef: "Christen zijn is niet het gevolg van een ethische keuze of de aanvaarding van een idee, maar van de ontmoeting met een gebeuren, met een persoon die het leven een nieuwe horizon en een beslissende richting geeft."

Het werk van de Heer

Het gaat bij evangelisatie niet om een heldhaftige eigen krachtinspanning, geeft paus Franciscus aan, het is allereerst het werk van de Heer. Het primaat ligt bij God die ons roept om met Hem mee te werken en die ons leidt door de kracht van de heilige Geest (nr. 12).

Evangelisatie is een taak van alle gedoopten, gewijd en niet gewijd en vloeit voort uit de opdracht van Jezus Christus zelf (Mt. 28, 19-20).

De nieuwe evangelisatie is gericht op alle gelovigen. Ze heeft haar plaats binnen de pastorale begeleiding van gelovigen die regelmatig deelnemen aan de liturgie en op zondag naar de kerk komen om de eucharistie te vieren. Ze richt zich ook op die gedoopten die niet volgens hun doopsel leven en de troost van het geloof missen. Ten derde richt de Kerk zich op hen die Jezus niet kennen of Hem verwerpen. Velen van hen zoeken God en verlangen zijn gelaat te ontdekken. Het is de plicht van christenen om aan allen het geloof te verkondigen.

Met een opgewekt hart

Paus Franciscus: "Als we een waardig en vol leven willen leiden, moeten we ons naar anderen richten en hun welzijn nastreven" (nr. 9), en hij verwijst naar een uitspraak van de apostel Paulus: "Wee mij als ik het evangelie niet verkondig!" (1 Kor. 9, 16). Die verkondiging moet gebeuren met een opgewekt hart, zoals paus Paulus VI aangaf: "Moge de nu eens angstige dan weer hoopvol zoekende wereld van onze tijd de Blijde Boodschap ontvangen, niet van bedroefde, ontmoedigde, ongeduldige en angstige dragers van de evangelisatie, maar van dienaren van het evangelie wier leven vurigheid uitstraalt, die als eersten in zichzelf de vreugde van Christus hebben ontvangen" ('Evangelii nuntiandi', nr. 80).

Verkondiging de eerste taak

De tekst van paus Franciscus bevat ook een groot aantal verwijzingen naar paus Johannes Paulus II. Deze paus noemde de verkondiging "de eerste taak van de Kerk". Vandaag de dag moeten we nog steeds streven naar een uitgesproken missionair pastoraal dienstwerk, aldus paus Franciscus en hij citeert uit het Lucasevangelie, waar Christus zegt: "Ik zeg u, zo zal er in de hemel meer blijdschap zijn over één zondaar die zich bekeert, dan over negenennegentig rechtvaardigen die geen bekering nodig hebben" (Lc. 15, 7).

Vernieuwing van uitdrukkingvormen

"Ik droom van een 'missionaire keuze'," schrijft paus Franciscus, "dat wil zeggen een missionaire prikkel die alles kan veranderen, zodat de gewoonten, manier van dingen doen, tijden en schema's, taal en structuren van de Kerk op de juiste wijze kunnen worden toegewend voor de evangelisatie van de moderne wereld" (nr. 27). Die spiegel houdt de paus de parochies voor, de bisdommen en ook zichzelf. "Laten we niet vergeten," aldus paus Franciscus, terwijl hij paus Johannes Paulus II citeert: "De uitdrukkingvorm van de waarheid kan vele gestalten hebben. En de vernieuwing van de uitdrukkingvormen blijkt noodzakelijk om de boodschap van het evangelie in zijn onveranderlijke betekenis door te geven aan de mensen van vandaag" ('Ut unum sint', nr. 19).

De parochie biedt uitgelezen mogelijkheden voor de nieuwe evangelisatie. De parochie is, zo schrijft Franciscus, de Kerk die leeft in de dagelijkse omgeving van de mensen. De bisschop, ondertussen, moet de missionaire gemeenschap in zijn bisdom versterken naar het voorbeeld van de eerste christenen die één van hart en één van ziel waren.

Tekortkomingen en kracht

Werkers in het pastoraat mogen actief zijn vanuit een blijvend verlangen om erop uit te gaan om een positief antwoord uit te lokken in allen die Jezus oproept tot vriendschap met Hem. De paus ageert tegen defaitisme en pessimisme en geeft aan dat we vertrouwen mogen hebben. Al zijn we ons soms pijnlijk bewust van onze tekortkomingen, we mogen voortgaan op onze weg en in gedachten houden wat de Heer zei tegen de apostel Paulus: "Je hebt genoeg aan mijn genade. Kracht wordt juist in zwakheid volkomen" (2 Kor. 12, 9).

Redactie Bisdommagazine

Nederlandse citaten www.rkocumenten.nl (werkvertaling 'Evangelii gaudium')

'Ga op weg, wees niet bang en dien!' zei paus Franciscus tegen jongeren tijdens de WJD. Zo riep hij hen op hun enthousiasme om te zetten in daden van liefde. (Foto: R. Mangold)

WEES BARMHARTIG ZOALS UW VADER IN DE HEMEL

Tijdens de Bisdombedevoort naar Polen wordt de Basiliek van de Goddelijke Barmhartigheid bezocht in Lagiewniki. Barmhartigheid is een van de kwaliteiten van God (lees Exodus 34, 6). Barmhartigheid overwegen en er met elkaar over spreken, vraagt om een basis van waaruit je dit doet.

Woord en sacrament

Als christenen vormen we samen het Lichaam van Christus met al onze gaven, al onze talenten, al onze tekorten, al ons falen, enzovoorts. Elke dag kunnen we eucharistie vieren. Een prachtig sacrament dat alles in zich heeft om ons leven op te bouwen en kleur te geven. In de eucharistie stelt Jezus zichzelf tegenwoordig. In de Schriftlezingen horen we vaak hoe Jezus zich begaan weet met de lijdende mens, en met zondaars. Het heil dat in de Schrift wordt verkondigd, wil alle mensen bereiken. In de eucharistie wordt zijn barmhartigheid tastbaar in de tekens van brood en wijn. In "dit is mijn Lichaam, dit is mijn Bloed", is Jezus zelf tegenwoordig onder ons. Niet alleen door zijn woord, maar ook door zijn zelfgave reikt Jezus zich aan.

Zelfgevende liefde

In die zin kan eucharistie niet genoeg gevierd worden. Het stelt de barmhartigheid voor onszelf present, en voor heel de wereld. De eucharistie geeft ons nog meer: het neemt ons mee in de onbaatzuchtige en zelfgevende liefde. "Water en wijn worden één, Gij deelt ons menszijn en neemt ons op in uw goddelijk leven", wordt er gezegd bij de offerande als er wat water in de kelk met wijn wordt gegoten. Deze woorden gaan over het hier en nu. De vermenging van menszijn en goddelijke barmhartigheid wordt op mystieke wijze gevierd in de eucharistie, en wordt op een mystieke wijze tot stand

gebracht. Na de consecratie worden door het Lichaam en Bloed van Christus de gelovigen zelf omgevormd.

Omvorming

Er is al meer geschreven over deze dubbele transsubstantiatie en transformatie. Waar het hier om gaat is dat deze tekens van barmhartigheid door ons geconsumeerd worden. Daarmee komen ze in ons lichaam terecht, met het doel ons om te vormen. Wij mogen het Lichaam van Christus ontvangen om zelf Lichaam van Christus te worden. Niet ik, maar Christus mag in mij groeien (vgl. Galaten 2, 20). Deze uitspraak wijst ons op wat er gebeurt in het horen van de Schrift, het vieren van de eucharistie en het ontvangen van de communie.

Jezelf geven

Jezus geeft zich letterlijk aan ons. En zijn mededogen mag in ons onderdak vinden, wonen en groeien. Het geeft ons de kracht en de moed om ook onszelf te geven. Juist door ons te geven zullen we onszelf worden. En meer: wij worden één Lichaam. Door het vieren van de eucharistie worden mensen verbonden tot een grote mensenfamilie die de Kerk is. Juist in en door de eucharistie worden wij een grote wereldgemeenschap. Waar die mensen ook zijn, hoe die mensen ook zijn, welke status ze ook hebben. Zo leren we te treden uit het eigen kleine kringetje, uit het eigen gelijk. We worden broeders en zusters van elkaar. De barmhartigheid die we ontvangen in de eucharistie nodigt ons uit om die liefde te delen met de velen om ons heen.

Goed doen door onszelf

Het zijn mooie woorden. Maar de hardheid van ons menselijk bestaan is anders. Hoe vaak hebben we al niet eucharistie gevierd? Hoe vaak gaat het fout buiten het kerkgebouw,

ja, al in de kerk zelf? Tot onze grote schande en schade. De menselijke waardigheid is voortdurend in het geding. We worden dus in allerlei toonaarden aangespoord om werk te maken van ons geloof. Maar wat maken we ervan waar? Dat is de grootste vraag waar we in onze tijd mee worstelen in en buiten de Kerk. Geloven in de goedheid van God is te weinig geworden tot goed doen door onszelf. "Onze gemeenschappen moeten zich bewust zijn dat als zij de eucharistie vieren, het offer van Christus voor allen is bestemd, en dat de eucharistie dus ieder die in Christus gelooft, ertoe aanzet gebroken brood te worden voor de anderen en zich in te zetten voor een rechtvaardiger en broederlijker wereld" (Sacramentum Caritatis, nr. 88).

Barmhartig als God zelf

Dat willen we ook wel allemaal. Maar waar schort het dan aan? Dat de wereld zo anders is? Dat de krachten van de wereld sterker zijn dan wijzelf? Dat we niet echt durven leven uit deze liefde die ons geschonken wordt? Dat we buiten alweer vergeten zijn, wat we binnen gevierd hebben? Misschien komt het wel het meest, omdat we te weinig geleerd hebben dat binnen en buiten één zijn. Sacramenten zijn hoogtepunten in ons geloof. Eucharistie vraagt om een eucharistisch leven, om een leven dat dus doorgaat ook buiten het kerkgebouw. Een leven dat waarmaakt dat wij barmhartig worden als God zelf; zie Lucas 6, 36: 'wees barmhartig zoals jullie Vader barmhartig is'. Een leven dat zich bewust is dat we altijd - waar we ook zijn en hoe we ook zijn - kinderen van God zijn, verbonden met elkaar.

Diaken Vincent de Haas

OPENT DE DEUREN, WEEST NIET BANG!

Beeld van paus Johannes Paulus II in de basiliek in Oudenbosch.
(Foto: R. Mangold)

“Europa is op bedevaarten geboren en het christendom is haar moedertaal.” In het begin van de jaren tachtig van de vorige eeuw schreef paus Johannes Paulus II deze uitspraak toe aan de Duitse dichter Goethe.¹ Zelf heeft de paus deze uitspraak meer dan waar gemaakt. Zijn pontificaat is gekenmerkt door talloze pelgrimages naar landen over de gehele wereld. Hij beschouwde het als zijn roeping het evangelie over de gehele wereld te verkondigen.

Op 2 Juni 1979 landde het vliegtuig van pelgrim-paus Johannes Paulus II op het vliegveld van Warschau in zijn eigen vaderland Polen - in die tijd de Volksrepubliek Polen, officieel communistisch en onderworpen aan het Sovjet totalitaire bewind. Moskou en het Poolse regime hadden alles geprobeerd om dat bezoek te voorkomen. Zelfs de bekende communistische slogans hingen er nog, zoals ‘De Partij is er voor het volk’. Intussen had iemand daar wel onder geschreven: ‘Maar het volk is voor de Paus.’

De ‘tweede doop’ van Polen

Zijn tocht van het vliegveld naar het Overwinningsplein, waar de paus zijn eerste h. Mis zou opdragen, werd een ware zegetocht. Drie miljoen Polen waren uit het hele land gekomen om hem welkom te heten en de h. Mis bij te wonen.² In zijn homilie maakte de paus meteen duidelijk wat het doel van zijn bedevaart naar Polen was. Hij kwam voor de herdenking van de H. Stanislaus, die duizend jaar geleden Polen tot het katholieke geloof bracht, maar zelf als martelaar stierf. In zijn homilie stelde hij alle aanwezigen voor in de h. Mis met hem te bidden, dat “Christus niet zal ophouden voor ons een open levensboek te zijn voor de toekomst, voor onze Poolse toekomst.” In zijn land, waar toen het atheïstisch communisme de heersende ideologie was, begreep iedereen meteen wat hij bedoelde. Zijn negendaags bezoek is terecht de tweede doop van Polen genoemd. Het waren de dagen, die de loop van de geschiedenis in Polen en in de wereld geheel zouden veranderen.³

Met zijn bezoek gaf hij het Poolse volk zijn vertrouwen in zichzelf en zijn toekomst terug. Een jaar later besloten Poolse arbeiders onder leiding van Lech Walesa tot de oprichting van de eerste vrije vakbond ‘Solidarnosc’. Het communistisch systeem zou deze ‘aardbeving’ niet overleven. In 1989 stortte het systeem vreedzaam ineen en kon Europa in vrijheid herenigd worden.

Een beslissende bijdrage

Zoals paus Johannes Paulus II schreef in zijn postuum gepubliceerd boek: “Het is mij gegeven in eigen persoon ‘de ideologieën van het kwaad’ te ervaren”: het communisme en het nazisme.⁴ Naar hun aard konden die ideologieën alleen overwonnen worden door een vreedzame opstand van het geweten, zoals gevormd in het christelijk geloof. Op het moment, dat kardinaal Wojtyła op 16 oktober 1978 tot paus werd gekozen, wist hij dat het zijn opdracht zou zijn tot die overwinning bij te dragen. Zijn bijdrage is beslissend geweest.

Als filosoof besepte paus Johannes Paulus II dat de twee ideologieën van het kwaad geworteld waren in de geschiedenis van het Europese denken. Met hun verdwijnen, is het kwaad niet uit de wereld verdwenen. Ook vandaag, aldus de paus, komen we het kwaad tegen in de manier waarop mensenrechten worden ingezet tegen de menselijke persoon en het gezin.

Teken van tegenspraak

De titel, die ik aan mijn korte bijdrage heb gegeven, was het motto van deze paus volgens zijn levenslange secretaris, nu kardinaal Dziwisz.⁵ Vanuit zijn eigen ervaring heeft hij geleerd niet bang te zijn om in de geest van Christus teken van tegenspraak te zijn. In tegenstelling tot wat vaak in Nederland over hem geschreven is, heeft paus Johannes Paulus talloze gesloten deuren geopend. Hij heeft het pausschap ingrijpend gemoderniseerd, niet alleen door zijn vele pelgrimages, maar ook door zijn toegankelijkheid en zijn openheid voor nieuwe gedachten en ideeën.

Zijn belangrijkste bijdrage aan de sociale leer van de Kerk ligt in zijn nadruk op de intrinsieke waardigheid van de menselijke persoon als kernboodschap in zijn verkondiging.

Vrede en vreugde

Als een van de deelnemers in de Castelgandolfo gesprekken, waar de paus gastheer was voor een dertigtal hoogleraren heb ik geleerd, dat paus Johannes Paulus II in de allereerste plaats een biddende paus was. Wie het voorrecht had in die dagen met hem de h. Mis te vieren om 7:30 uur, wist dat de heilige vader iedere dag al twee uur in gebed was voordat hij de eucharistie ging vieren. Wie in zijn nabijheid mocht zijn, voelde de vrede en de vreugde die hij naar iedereen uitstraalde. De deelnemers en deelnemers aan de bedevaart naar Polen wens ik toe die vrede en vreugde op uw pelgrimstocht in Polen te ervaren.

Prof. jhr. dr.
Frans A.M. Alting van Geusau

¹ “Europa ist auf der Pilgerschaft geboren, das Christentum ist seine Muttersprache.” Sindsdien schrijft iedereen deze mooie uitspraak aan Goethe toe.
Bij Goethe is nog niets gevonden.

² De bevolking van Warschau was toen anderhalf miljoen inwoners.

³ Lees hierover George Weigel, *Witness to Hope. The Biography of Pope John Paul II.* En het vervolg: *The End and the Beginning. Pope John Paul II - The Victory of Freedom, the last years, the legacy.* New York 1999 en 2010.

⁴ Jean-Paul II, *Mémoire et Identité.* Vaticaanstad 2005.

⁵ Stanislaw Dziwisz, *Een Leven met Karol. Gesprekken met Gian Franco Svidercoschi.* ‘s-Hertogenbosch 2013.

POLEN IN BREDA

Het Generaal Maczekmuseum is elke tweede en vierde zondag van de maand te bezoeken van 14.00 uur tot 17.00 uur, www.maczekmuseum.nl, Trip van Zoutlandtkazerne, De La Reijweg 95, Breda. (Foto's: R. Mangold)

Het bisdom van Breda en de Poolse gemeenschap zijn nauw met elkaar verbonden, niet alleen door de aanwezigheid van een Poolse parochie, maar ook door de geschiedenis. De eerste Poolse pantserdivisie onder leiding van generaal Maczek was nauw betrokken bij de bevrijding van de stad Breda. En ook Alphen, Baarle-Nassau, Gilze, Moerdijk, Wagenberg, Oosterhout en Zevenbergsche Hoek, Axel, Hulst en Terneuzen danken hun bevrijding aan deze Poolse legereenheid. Op 29 oktober 2014 is het zeventig jaar geleden dat de stad Breda bevrijd werd. Dit wordt op zondag 26 oktober 2014 met een plechtige viering door de Poolse gemeenschap in de stad herdacht.

Generaal Maczek (1892-1994) ligt begraven op het Poolse militaire ereveld te Breda. Zijn leven weerspiegelt de tragiek van de Poolse geschiedenis. In 1892 is hij geboren in de omgeving van Lemberg of Lwow. Deze stad ligt nu in het westelijke deel van Oekraïne, maar ademt nog steeds een Poolse sfeer. Toen hij geboren werd, hoorde dit gebied tot de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie. Zijn eerste militaire daden verrichtte Maczek dan ook in dienst van de keizer.

Toen Polen in 1919 zijn onafhankelijkheid herwon, koos Maczek voor een militaire loopbaan in dienst van zijn nieuwe vaderland. Hij bracht het tot commandant van de tiende gemotoriseerde brigade. Toen in 1939 Duitsland en Rusland Polen binnenvielen, wist hij met een belangrijk deel van zijn brigade te ontkomen. Via Noord-Afrika en Frankrijk wisten velen Engeland te bereiken. Daar werd deze eerste Poolse pantserdivisie gevormd die een grote rol speelde bij de bevrijding van Zuid-Nederland. Op 29 oktober 1944 is Breda bevrijd.

Generaal Maczek en zijn strijdmakers konden na de Tweede Wereldoorlog niet terug naar Polen. De generaal zelf leefde tot aan zijn overlijden in Schotland, waar hij onder andere de kost verdiende als barman. Veel Poolse soldaten bleven in Breda, waar ze met Bredase meisjes trouwden. Hun integratie verliep niet eenvoudig. De meesten werkten als laaggeschoold arbeider bij Bredase bedrijven als ETNA, Philips en de ENKA. Ze kwamen samen in de Poolse vereniging. De katholieke Polen beleefden hun geloof in de capucijnerkerk aan de Schorsmolenstraat.

In Breda vinden we verschillende herinneringen aan deze periode. In 1954 wijdde bisschop Baeten de Poolse kapel in het Wilhelminapark in. Hier vinden verschillende vieringen plaats. Op 3 mei komen de Polen samen voor een herdenking van het historische feit dat Polen in 1791 als eerste Europees land een moderne grondwet kreeg. Op de zondag die het dichtst bij 29 oktober valt, viert de Poolse gemeenschap de internationale dag van de pantserdivisie. Elke zaterdag in de meimaand heeft de huidige Poolse parochie er een viering. Het generaal Maczekmuseum aan de Generaal de la Reyweg documenteert de geschiedenis van Polen, de eerste pantserdivisie en de aanwezigheid van Polen in Breda.

Er is momenteel een Poolse parochie in het bisdom van Breda, de parochie van de H. Maximiliaan Kolbe. Elke zondag komen Polen samen in de H. Laurentiuskerk in Breda/Ginneken. De parochie bestaat uit arbeidsmigranten die terug willen keren naar hun vaderland en daar vaak nauwe banden mee onderhouden.

Hans de Jong

Literatuurtips

Op de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk is een kleine bibliotheek aangelegd met werken over en van Johannes Paulus II. Deze zijn na afspraak met de bibliothecaris te consulteren en te vinden via de catalogus van de bibliotheek die via internet toegankelijk is..

Op de site www.rkdocumenten.nl is een dossier over paus Johannes Paulus II. Op deze site staan ook vertalingen van alle encyclieken van deze paus.

Adelbert Denaux en Marcel Poorthuis (redactie), **De geestelijke erfenis van paus Johannes Paulus II.** Bergambacht, 2011.

Deze publicatie is een neerslag van een studiedag van de gezamenlijke Nederlandse seminaries en de Faculteit van Katholieke Theologie te Tilburg. Deskundige theologen belichten verschillende aspecten van het pontificaat van Johannes Paulus II.

Stanislaw Dziwisz, **Een leven met Karol: gesprekken met Gian Franco Svidercoschi.** 's-Hertogenbosch, 2013.

Een interessante blik in het leven en de spiritualiteit van paus Johannes Paulus II door kardinaal Dziwisz, de huidige aartsbisschop van Krakau en privé-secretaris van Johannes Paulus II tijdens zijn pontificaat en zijn jaren als aartsbisschop in Krakau.

Johannes Paulus II, **Naar Gods beeld: man en vrouw.** Antwerpen, 1981.

Tijdens de algemene audiënties hield paus Johannes Paulus II toespraken over de betekenis van het man- en vrouwzijn en de menselijke seksualiteit. Zo ontwikkelde hij een theologie van het lichaam. Dit is een eerste, enigszins onvolledige, introductie.

Johannes Paulus II, **Het Onze Vader: overwegingen over het gebed des Heren.** Baarn, 1988. Dit boek bevat acht meditaties over het Onze Vader, die de gelovige de weg wijzen naar een dieper gebedsleven.

Johannes Paulus II, Vittorio Messori (red.), **Over de drempel van de hoop.** Amsterdam, 1994. Dit boek is een interview met de paus dat aanvankelijk gepland was voor de RAI. Het zou het eerste televisie-interview worden met een paus. Door omstandigheden kon het niet doorgaan. De paus heeft later alle vragen beantwoord.

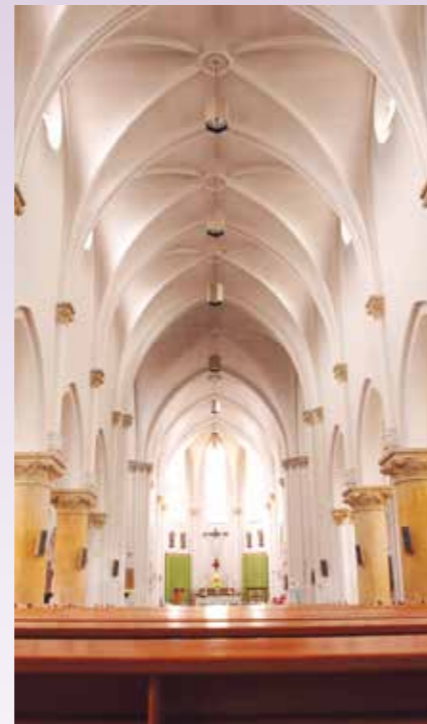
Johannes Paulus II, André Frossard, **'Wees niet bang!': André Frossard ten huize van Johannes Paulus II.** IJsselstein, 1983.

Weergave van een gesprek met André Frossard, redacteur van de Franse krant Le Figaro. André Frossard was de zoon van de eerste algemene secretaris van de Franse communistische partij, van huis uit atheïst. Na een diepgaande godservaring is hij katholiek geworden.

Karol Wojtila, **Teken van tegenspraak.** Antwerpen, Nieuwe Stad, 1979. Dit is de neerslag van de vastenretraite die paus Johannes Paulus II in 1976 verzorgde voor paus Paulus VI en zijn medewerkers.

Piet van Veldhuizen, **Polen: reisgids voor de bewuste bezoeker.** Zoetermeer, Meinema, 2008. Deze reisgids over Polen bevat naast gegevens over de plaatsen ook informatie over de geschiedenis van Polen en de bijdrage van de Kerk aan de vorming van de Poolse identiteit.

KERK IN DE STEIGERS DE H. JOANNES DE DOPERKERK IN NIEUW-VOSSEMEER

Nieuw Vossemeer is een van oudsher katholiek dorp op de grens tussen West-Brabant en Zeeland. In de literatuurgeschiedenis is het bekend omdat de schrijver A.M. de Jong hier in 1888 geboren is. Deze socialistische schrijver verwerkte in zijn romancyclus 'Merijntje Gijzen' veel autobiografische herinneringen. Hij heeft ongetwijfeld de huidige kerk gekend.

De kerk, toegewijd aan Joannes de Doper, is namelijk gebouwd in 1873 als opvolger van een neo-classicistische kerk uit 1842. Door de groei van de bevolking werd deze kerk te klein. Daarnaast raakte hij spoedig in verval. In 1868 besloot het kerkbestuur een nieuwe kerk te laten bouwen. De huisarchitect van het bisdom, C.P. van Genk, tekende voor het ontwerp. Hij liet een neogotische kruisbasiliek bouwen. Opmerkelijk blijft de slanke spits. Uit de bouwtijd dateert de neogotische preekstoel met reliëfs van de vier evangelisten.

In 1929 is de kerk uitgebreid. Geleidelijk is het interieur van de kerk verfraaid. In 1951 kreeg de kerk, bij gelegenheid van het gouden priesterfeest van pastoor Goosen, de twee ramen die zowel de hemelvaart van de Heer als de hemelvaart van Maria voorstelden.

In de nacht van zondag 1 februari 1953 voltrok zich de grootste ramp in de geschiedenis van Nieuw Vossemeer. De watersnoodramp trof het dorp. Liefs vijftig inwoners verloren het leven. De kerk liep veel waterschade op. De banken dreven door het gebouw. Het zoute water tastte de muren aan. Het duurde nog jaren voordat de werking van het vocht verdwenen was. In 1955-1956 is de kerk verder hersteld. Dom Hans van der Laan osb, destijds monnik van de Sint Paulusabdij in Oosterhout, begeleidde de restauratie. De opbouw van het neogotisch hoofdaltaar werd afgebroken. Dit werd herbestemd tot sacramentsaltaar.

Voorop het priesterkoor plaatste men een nieuwe altaartafel, zodat de priester met het gezicht naar het volk celebreeerde. De beelden kregen hun oorspronkelijke kleurstelling terug.

Een nadere inspectie van toren en kerk heeft duidelijk gemaakt dat een aantal onderdelen van het kerkgebouw een grote instandhoudingsbehoefte hebben. Zo ook de toren die op een aantal onderdelen, met name de torenspits, om een aantal noodzakelijk ingrepen vraagt. Om tot een uitvoering van de gewenste instandhoudingswerkzaamheden te komen, zijn instandhoudingsplannen gemaakt en ingediend om een subsidie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed te verkrijgen. Daarvoor is reeds in 2012 en 2013 een verzoek ingediend. Helaas zijn de aanvragen tot op heden niet gehonoreerd. Voor 2014 zal opnieuw een aanvraag ingediend worden.

Hans de Jong en Frank van der Linden

'IK ANTWOORD OP WAT U IN MIJN HART HEBT GELEGD' WWW.ROEPING.NU Mattheus 25, 14 - Mattheus 10, 8b

JOUW TALENTEN VAN GOD NIET VOOR JEZELF HOUDEN

priesterworden@bisdombreda.nl
076 5223444

Bisdom van Breda Opleidingsfonds Priesters en Diakens
Banknr. 1027.79.147

PRIESTER WORDEN.

Walter Verhoeven BV
loodgieters- & leidekkersbedrijf

Bezoekadres
Nieuwkuijksstraat 103
5253 AE Nieuwkuijk

Postadres
Postbus 14
5253 ZG Nieuwkuijk

Telefoon
073 - 513 00 49

Internet
www.walterverhoeven.nl

E-mail
info@walterverhoeven.nl

Koper-, lood- en zinkwerken
Lei bedekkingen

**De Vastenactie van
zuster Mary Anthony**

**Wat wordt uw
vastenactie?**

www.vastenactie.nl

Het is vastentijd van 5 maart tot 19 april

IBAN: NL21 INGB 000 000 5850

[EVEN MINDEREN VOOR EEN ANDER] [VASTENAKTIE]

**“Een
thuis
bouwen
in Sierra
Leone”**

TOEGANGSKAART ALLEEN INGEVULDE KAARTEN ZIJN GELDIG

KERK & MONUMENT

VAKBEURS VOOR BOUW, ONDERHOUD,
RESTAURATIE, RENOVATIE EN INRICHTING
VAN KERKEN, KLOOSTERS, ABDIEN,
MONUMENTEN EN DORPSHUIZEN

Openingstijden:
woensdag 5 en donderdag 6 maart 2014 van 10.00 tot 18.00 uur
www.eventservicescenter.nl / mail: goesexpo@zeelandnet.nl / Mob. 0653671885

Locatie:
GROTE OF MARIA MAGDALENAKERK TE GOES

Naam :

Firma :

Adres :

Plaats :

Postcode :

E-mail: :

Tel. nr. :

www.bisdombreda.nl

Bisdombedevaart Polen
18-25 oktober 2014

Open je hart voor Christus

Met deze woorden van paus Johannes Paulus II willen we als bisdom Breda in zijn voetsporen treden. We bezoeken met onze vierde bisdombedevaart belangrijke plaatsen uit het leven van deze paus. 'Open je hart voor Christus' was zijn oproep aan iedere gelovige. Hij is ons op unieke wijze hierin voorgegaan.

Organisatie in handen van:

Reissom: €598,00 p.p. (o.b.v. 2-persoonskamer). Toeslag 1-persoonskamer: €140,00 p.p.
Vraag de folder aan via E_bisdombedevaart@bisdombreda.nl, T 076 5223444 (ochtenden)